

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Буховець Божени Олегівни «Теоретико-методологічні засади профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів з порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру», представлену на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації. Актуальність представленої теми дисертаційної праці зумовлена передусім високою динамікою збільшення чисельності школярів із патологією органів зору, що потребує системного перегляду підходів до їхнього фізичного виховання. У сучасних умовах, коли освітній простір трансформується відповідно до принципів інклюзії, особливої уваги набуває проблема не адаптованості існуючих технологій фізичного виховання до потреб цієї категорії учнів. Зокрема, це стосується специфіки застосування сучасних засобів урочної та позаурочної фізичної активності в умовах навчально-реабілітаційного центру, що окреслена у модельній навчальній програмі «Фізична культура» за концепцією Нової української школи.

Посилює наукове зацікавлення дослідженням задекларованої проблеми припущення про теоретичну доцільність і практичну потребу увиразнення особливостей організації освітнього процесу для школярів із порушенням зору в період воєнного стану. У таких умовах особливо актуальним є застосування концепції профілактично-оздоровчих технологій, які не лише сприяють фізичному розвитку, а й виконують важливу реабілітаційну та психоемоційну функцію.

Незважаючи на наявність окремих досліджень у цій сфері, питання теоретико-методологічного обґрунтування профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ залишається недостатньо вивченим. Це зумовлює необхідність комплексного наукового аналізу, розробки ефективних підходів та практичних рекомендацій, що й визначає актуальність обраної теми дослідження.

Вище сказане визначає актуальність порушеної проблеми.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану НДР ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» на 2019–2023 рр. «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності з різними групами населення», номер державної реєстрації 0119U002020, і на 2024–2028 рр. «Сучасні інноваційні підходи до організації фізкультурно-спортивної діяльності», номер державної реєстрації 0124U000218, а також згідно з планом НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. «Теоретико-методичні основи біомеханічних технологій у фізичному вихованні, спорті, реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини», номер державної реєстрації 0121U107944. Роль автора як співвиконавця полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні положень концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Аналіз дисертаційної роботи засвідчує, що дисертант застосував оригінальний принцип структуризації матеріалу, який дозволив охопити всі сторони проведених досліджень, результати яких логічно викладені на 575 сторінках тексту державною мовою. Цифровий матеріал дисертації ілюстровано 105 таблицями та 44 рисунками. У роботі використано 266 літературних джерел, та інформаційних ресурсів, з яких 100 англomовних.

Результати дисертаційної роботи мають об'єктивний характер, спираються на достатню кількість дослідницького матеріалу, отриманого завдяки використанню комплексу інформативних методів, що відповідають поставленій меті та завданням дисертації. Отримані показники обчислені з використанням методів математичної статистики. Позитивної оцінки заслуговує оформлення результатів дослідження, варто відзначити логіку викладу та послідовність виконання наукового пошуку.

Висновки впливають зі змісту дисертаційної роботи, їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

уперше розроблено та теоретично обґрунтовано концепцію профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору, яка ґрунтується на комплексному врахуванні соціально-педагогічних, особистісних і біологічних передумов розвитку учнів цієї категорії. Концепція передбачає інтеграцію теоретичного та практичного складників: теоретичний складник базується на взаємодоповнюючому використанні системного, концептуального, технологічного, комплексного, індивідуального, мультидисциплінарного та особистісно-орієнтованого підходів, що дає змогу сформувати цілісну методологічну основу профілактично-оздоровчих технологій; практичний складник реалізується через розробку диференційованих оздоровчих програм, адаптованих рухових режимів і спеціально підібраних засобів фізичного виховання, які сприяють підвищенню рівня фізичної та психоемоційної адаптації школярів із порушенням зору до освітнього процесу;

уперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору, що враховує специфічні особливості їхнього розвитку та рівня рухових можливостей. Запропонований комплекс включає: диференційовані форми організації фізичного виховання, що поєднують традиційні та інноваційні підходи до корекції рухових порушень та удосконалення просторової орієнтації; адаптивні засоби та методи оздоровчої діяльності, орієнтовані на розвиток сенсомоторної координації, оптимізацію м'язового тону та підвищення рівня фізичної підготовленості; обґрунтовані педагогічні умови ефективної реалізації профілактично-оздоровчих технологій, що забезпечують підвищення якості фізичного виховання шляхом персоніфікованого підходу до формування рухових навичок у школярів із порушенням зору; адаптацію профілактично-оздоровчих технологій до умов

НРЦ, що передбачає узгодження змісту фізичного виховання з індивідуальними потребами школярів, забезпечення мультидисциплінарного супроводу та створення оптимального освітньо-реабілітаційного середовища;

уперше проведено науково обґрунтовану диференціацію засобів методик Фельденкрайза та Пілатесу для школярів із порушенням зору відповідно до спеціальних медичних підгруп А та Б, визначено особливості застосування кожного з підходів з урахуванням рівня функціональних порушень, моторного потенціалу та потреб учнів, обґрунтовано механізми впливу відповідних вправ на просторово-рухову координацію, пропріоцепцію та розвиток фізичних якостей школярів залежно від належності до певної медичної підгрупи, експериментально доведено ефективність диференційованого використання даних технологій для оптимізації процесу фізичного виховання та підвищення рівня рухової активності школярів із порушенням зору;

уперше, зважаючи на результати виконаного факторного аналізу, диференційовано фізичні навантаження, встановлено співвідношення фізичних вправ у процесі урочних і позаурочних занять із фізичного виховання, спрямованих на підвищення рівня стану моторики школярів із порушенням зору;

набули подальшого розвитку знання про особливості використання педагогічного контролю в діагностуванні стану моторики школярів із порушенням зору в процесі фізичного виховання;

розширено та доповнено результати досліджень, присвячених вивченню фізичного розвитку й фізичної підготовленості та наявності відхилень у поставі школярів 10–13 років із порушенням зору в процесі фізичного виховання;

розширено та доповнено на підставі теоретичного аналізу й узагальнення наукових даних, передової педагогічної практики, висновків власних експериментальних пошуків дані про профілактично-оздоровчі заходи фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ.

Практична значущість дослідження. Використання розробленої в дисертації концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ забезпечило

використання традиційних, нетрадиційних й інноваційних засобів фізичного виховання, спрямованих на розвиток моторики школярів 11 та 12 років із зазначеним порушенням. Апробовані профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання школярів із порушенням зору можуть використовуватися для формування моторики представників даної нозології.

Результати досліджень впроваджено в процес фізичного виховання школярів 10–13 років у НРЦ «Зоресвіт» й опорному закладі освіти «Випаснянський заклад загальної середньої освіти» Мологівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області; у навчальний процес підготовки бакалаврів Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» зокрема в навчальний курс дисципліни «Гімнастика»; навчальний процес підготовки магістрів Інституту медичної інженерії Національного університету «Одеська політехніка» в навчальний курс дисципліни «Педагогічна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту». Впровадження підтверджено відповідними актами.

Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях, які зараховані за темою докторської дисертації. За темою дисертаційної роботи опубліковано 29 наукових праць, із яких: 18 публікацій у фахових виданнях України, 6 – у фахових виданнях України, проіндексованих у базі даних Scopus, 4 – апробаційного характеру й 1 публікація, додатково відображає результати дослідження

Аналіз змісту цих публікацій, їх порівняння з даними вивчених літературних джерел підтверджують новизну отриманих автором результатів і сформульованих положень, що виносяться на захист. Також вони засвідчують повне відображення в них результатів дослідження.

Особистий внесок дисертанта. У спільних публікаціях здобувачеві належать пріоритети в організації досліджень, аналізі, обговоренні фактичного матеріалу, інтерпретації отриманих результатів і їх теоретичному узагальненні. Внесок співавторів визначається участю у формуванні завдань дослідження, у

організації досліджень окремих наукових напрямів, допомогою в обробці матеріалів.

Апробація результатів роботи проведена достатньо широко на конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми розвитку фізичної культури, спорту і туризму в сучасному суспільстві» (Івано-Франківськ, 2020); Міжнародній науковій конференції «Міжнародні дні фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту» (Рівне, 2021); Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрями розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Дніпро, 2023, 2024), VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2024); XV Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я та 60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики імені професора Т. М. Цонєвої Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, 2024); II Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції «Біомеханіка спорту, оздоровчої рухової активності, фізкультурно-спортивної реабілітації: актуальні проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Київ, 2023); III Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Біомеханіка спорту, оздоровчої рухової активності, фізкультурно-спортивної реабілітації: актуальні проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Київ, 2024) (Додаток Б); звітних науково-практичних конференціях викладачів, співробітників, аспірантів і здобувачів Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського» (м. Одеса, 2019–2024).

Дисертаційна робота складається з анотації двома мовами, списку публікацій здобувача за темою дисертації, змісту, переліку умовних позначень та скорочень, вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, вказано на зв'язок роботи з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, основні методологічні засади дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, означено особистий внесок здобувача в опублікованих у співавторстві наукових працях; подано інформацію про апробацію та впровадження результатів дослідження, окреслено його етапи та наведено дані про кількість публікацій автора за темою дисертації, визначено структуру та обсяг роботи.

У **першому розділі «Теоретико-методологічні засади застосування профілактично-оздоровчих технологій у системі фізичного виховання школярів із порушенням зору»** проаналізовано літературні та інтернет джерела із досліджуваної проблеми. Авторкою здійснено аналіз особливостей організації процесу фізичного виховання школярів; аналіз особливостей формування моторики за показниками фізичного розвитку, фізичної підготовленості у школярів із депривацією сенсорних систем та порівняння останніх із їхніми здоровими однолітками; дослідження наявних порушень постави у школярів із порушенням зору та їхнього впливу на формування моторики даного контингенту; аналіз міжнародних передових практичних кейсів із питань розробки та впровадження профілактично-оздоровчих технологій в процес фізичного виховання школярів із порушенням зору; узагальнення даних щодо застосування загальноприйнятих та сучасних підходів, методів і засобів організації процесу фізичного виховання школярів із депривацією сенсорних систем; дослідження адаптації практичних завдань модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти та її інваріативних модулів відповідно до індивідуальних, фізичних, вікових можливостей; аналіз реалізації завдань упровадження ідей Нової української школи в процес фізичного виховання школярів із порушенням зору в умови НРЦ; вивчення складових компонентів: «Програми з корекційно-розвиткової роботи «лікувальна фізична культура (Ритміка)» для 5-6 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим

зором»; проаналізовано навчальні програми для 5 - 9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором «Фізична культура» та їхнє практичне застосування за станом здоров'я (відповідно до спеціальних медичних підгруп) та використання засобів фізичного виховання у позаурочний час для школярів із депривацією сенсорних систем.

Проведений аналіз засвідчив, що у наявній науково-методичній літературі майже відсутні дані щодо застосування профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів з порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру.

У другому розділі **«Методи і організація дослідження»** обґрунтовано систему взаємодоповнювальних, адекватно підібраних до об'єкта, предмета, мети та завдань методів дослідження; описано організацію дослідження і контингент обстежуваних юних спортсменів. Задля вирішення поставлених у роботі завдань були використані наступні методи: теоретичні (аналіз, синтез та узагальнення даних фахової та науково-методичної літератури), контент-аналіз (опрацювання даних теоретичних та методичних: навчальних посібників, методичних матеріалів; медичних карт), емпіричні: соціологічні (анкетування), педагогічні (спостереження, тестування, експерименти), медико-біологічні (антропометричні вимірювання показників фізичного розвитку), статистичні (математична статика)

Дослідження проводилося у чотири етапи впродовж 2019–2024 років. У дослідженні брали участь 91 школяр віком від 10 до 13 років, серед яких 47 школярів були із порушенням зору, 44 відносно здорових їхніх однолітків.

У третьому розділі **«Особливості стану моторики школярів 10-13 років із порушенням зору»** представлено результати, які несуть інформацію про особливості фізичного розвитку та стану фізичної підготовленості школярів 10-13 років із порушенням зору. Авторкою здійснено ґрунтовний аналіз усіх досліджуваних показників, а також їх взаємозв'язків у дітей з порушенням зору та у їх відносно здорових однолітків.

Проведене дослідження фізичного розвитку школярів 10-13 років із порушенням зору показало, що більш виражені показники були у представників 11-12 років та характеризувалися певним перевищенням маси тіла, ОГК, помірною екскурсією між вдихом та видихом в порівнянні з їхніми відносно здоровими однолітками. Виявлено, що у показниках фізичного розвитку школярів 10-13 років із порушенням зору кожної вікової категорії з різних спеціальних медичних підгруп (А та Б) відсутні значущі відмінності.

Дослідження стану фізичної підготовленості школярів 10-13 років із порушенням зору дозволило визначити певні вікові тенденції згідно з якими найбільш виражені показники були також у представників 11 та 12 років.

Авторкою також встановлено що всі школярі 11-12 років із порушенням зору мають низький рівень здатності утримувати рівновагу тіла, що відрізняє їх від однолітків без порушень зору.

Водночас відмінності у фізичній підготовленості школярів 11 та 12 років із спеціальною медичною підгрупою А та Б не набули статично значущого значення ($p > 0,05$), а це означає, що до них можна застосовувати профілактично-оздоровчі технології однакової спрямованості, однак з рекомендованим дозуванням навантаження відповідно до спеціальної медичної підгрупи в позаурочній формі (коригуюча гімнастика) відповідно до даних контент аналізу спеціальних медичних карт.

У четвертому розділі **«Теоретико-методичні засади проєктування концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру»** представлено обґрунтування методологічних підходів до розробки концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ, що була зорієнтована на низку передумов: соціально-педагогічних, особистісних та біологічних.

Отримані дані щодо постави дітей із порушенням зору показують загальну тенденцію до зростання з віком частки таких, хто має помітні порушення за типом сутулості або сколіотичного типу, ймовірно, через знижену фізична

активність, пов'язану з обмеженнями зору, через постійне напруження шийного відділу хребта при нахилі голови під час читання або роботи з дрібними об'єктами, через недостатній розвиток м'язового корсету, що призводить до нестабільності хребта.

Аналіз результатів анкетування школярів 11 та 12 років із порушенням зору виявив низьку мотивацію до занять фізичною активністю. Більшість респондентів (72 %) не розглядають фізичну культуру як важливий аспект свого життя.

Фундаментальним базисом розроблення й укладання концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру послуговували нормативно-правові положення законодавства України.

Складниками схеми концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру є: передумови, концептуальні підходи, концептуальні основи, оцінювання антропометричних показників фізичного розвитку, стану фізичної підготовленості школярів із порушенням зору, фізкультурно-оздоровча технологія фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру, диференційована програма формування моторики школярів 11 та 12 років із порушенням зору в процесі фізичного виховання в умовах навчально-реабілітаційного центру, контроль і критерії ефективності (покращення фізичної підготовленості та гоніометричних показників постави, покращення показників фізичного розвитку).

Стратегія наукового дослідження мала своїм вектором формування моторики школярів 11 та 12 років із порушенням зору й передбачала спроектоване застосування засобів і методів фізичної культури задля виконання: оздоровчих, освітніх, коригувальних, профілактичних і виховних завдань.

Комплексний підхід, застосовуваний авторкою, передбачав виконання завдань, дотичних до формування й удосконалення особистості школярів із порушенням зору, укладання комплексів спеціальних засобів і форм організації

процесу фізичного виховання, загартування, формування моторики, розвитку рухових якостей, покращення координації рухів, підвищення працездатності школярів шляхом попередження малорухливого способу життя.

Підґрунтям розроблення концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру, зокрема її мети та завдань, слугували: дидактичні, загальні та специфічні принципи фізичного виховання.

Структура технології фізкультурно-оздоровчої технології для школярів із порушенням зору в процесі фізичного виховання в умовах НРЦ складалася з таких блоків, як: проєктувальний, який використовували для визначення цілей і завдань реалізації технології; діагностичний, що передбачав дослідження антропометричних показників фізичного розвитку, стану фізичної підготовленості та спостави школярів із порушенням зору; опис засобів і методів фізичного виховання для школярів, а також перелік належних теоретичних знань, умінь і навичок; організаційний, який відображав основні засади організації та реалізації процесу фізичного виховання для школярів із порушенням зору в умовах НРЦ; формувальний, що представляв засоби та методи формування моторики у школярів із порушенням зору; результативний і контрольний, які призначалися для оцінювання й оперування критеріями визначення ефективності засобів фізичного виховання.

Завдяки системному підходу була створена диференційована програма формування моторики школярів 11 та 12 років із порушенням зору в процесі фізичного виховання в умовах НРЦ. Диференційована програма формування моторики учнів 11 та 12 років із порушеннями зору під час фізичного виховання розроблена на основі результатів комплексного діагностування та факторного аналізу показників фізичного розвитку, фізичної підготовленості досліджуваного контингенту, а також контролю і визнаних критеріїв її ефективності.

Профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру базувалися на

таких структурних компонентах: проєктувальний, діагностичний, організаційний, формувальний, результативний і контрольний. Практична реалізація концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру застосовувалась завдяки використанню традиційних (коригуючі та спеціальні фізичні вправи), нетрадиційних (Пілатес, Фельденкрайз) та інноваційних (кінезіотейпування) засобів фізичного виховання в позаурочний час, спрямованих на формування моторики у школярів 11 та 12 років із зазначеним порушенням з диференціацією відповідно до спеціальної медичної підгрупи.

У п'ятому розділі **«Оцінка ефективності концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру»** здійснено аналіз змін в моториці школярів 11 та 12 років із порушенням зору, які пов'язані з покращенням за період застосування профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ.

Ефективність запропонованих профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру успішно апробовано у процесі їх реалізації, що підтверджено даними статистичного аналізу сукупності кількісних показників, відповідно до груп критеріїв ефективності. Статистично достовірні зміни відбулися у школярів 11 та 12 років в антропометричних показниках, показниках фізичної підготовленості та показниках гоніометрії постави.

Загалом результати експерименту слугують підставою для констатації про те, що впровадження в систему фізичного розвитку та фізичної підготовленості школярів 11 та 12 років з вадами зору концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах НРЦ може стати ефективним шляхом покращення формування їхньої моторики, зважаючи на стать і спеціальну медичну підгрупу.

У шостому розділі **“Аналіз та узагальнення результатів дослідження”** автором на основі власних результатів і даних літератури підводяться підсумки

роботи, розгорнута дискусія. На підставі ретельно виконаного огляду літератури дано пояснення змін аналізованих параметрів, логічно науково обґрунтовано індивідуальне бачення тих суперечливих питань, які стосуються досліджуваної проблеми. Охарактеризовано повноту вирішення завдань дослідження. У ході виконання дисертаційної роботи отримано три групи результатів: такі, що підтверджують і доповнюють наявні досі розробки, а також абсолютно нові дані у аспекті наукової проблеми, що вивчалася.

Проведені дослідження дозволили обґрунтувати ряд нових наукових положень, які в цілому дозволили вирішити важливу наукову проблему, пов'язану з розробкою теоретико-методологічних засад профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів з порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру.

Реферат за змістом ідентичний дисертаційній роботі. У тексті реферату відображено основні результати дослідження, їх аналіз та узагальнення.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Детальний аналіз структури та змісту дисертації, вивчення наукових публікацій автора та наданих додаткових документів (звіт про перевірку дисертації на плагіат від 02.03.2025р, системою StrikePlagiarism.com) дали підстави стверджувати про **відсутність ознак порушення принципів академічної доброчесності.**

Зауваження та дискусійні питання щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи результати проведеного дослідження в цілому, хотілось відзначити певні дискусійні питання:

Зауваження і дискусійні питання для Буховець

1. Серед засобів диференційованої програми формування моторики школярів 11 та 12 років із порушенням зору в процесі фізичного виховання в умовах навчально-реабілітаційного центру ви застосовуєте спеціальні фізичні вправи за методом Фельденкрайза. Уточніть, будь ласка, суть цього методу та основні його принципи.

2. Реалізація запропонованої вами концепції здійснювалась в умовах навчально-реабілітаційного центру на уроках фізичного виховання. Як на вашу думку, чи є відмінності у вимогах до уроку у загальноосвітніх школах і в умовах НРЦ, враховуючи контингент учнів.

3. Третій розділ «Особливості стану моторики школярів 10-13 років із порушенням зору» перенасичений таблицями (72 таблиці) і рисунками (27 рисунків), що ускладнює сприйняття інформації.

4. У межах реалізації диференційованої програми формування моторики школярів 11 та 12 років із порушенням зору в процесі фізичного виховання в умовах навчально-реабілітаційного центру заняття з коригувальної гімнастики ви вибудовували за стандартною схемою. Уточніть, будь ласка, тривалість частин уроку для учнів спеціально медичної групи для підгрупи А і Б.

5. У четвертому розділі в таблиці 4.1. ви подаєте кутові характеристики постави (кути $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$) дітей 10-13 років з порушенням зору. Уточніть, будь ласка, як ви їх визначали?

6. У п'ятому розділі «Оцінка ефективності концепції профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів із порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру», у таблицях 5.2, 5.3, 5.5 та 5.7, з нашої точки зору, не зовсім коректно розміщені показники, що ускладнює їх сприйняття (спочатку подано середні арифметичні значення усіх показників, а далі стандартні відхилення усіх показників).

7. У п'ятому розділі у таблицях 5.26 та 5.28 ви подаєте кутові характеристики постави (кути $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$) за типами постави: нормальна постава, сутулість та сколіотична постава. Як на вашу думку, які із запропонованих вами, у додатках, фізичні вправи мають найбільш суттєвий вплив на зменшення кутів α_1 і α_3 .

8. Загалом позитивно оцінюючи мовно-літературне оформлення роботи, не можна не зазначити окремі технічні, граматичні та стилістичні огріхи.

Проте, висловлені нами зауваження і дискусійні питання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Буховець Божени Олегівни і не знижують наукову і практичну значимість отриманих результатів.

Висновок. Дисертаційна робота Буховець Божени Олегівни на тему: «Теоретико-методологічні засади профілактично-оздоровчих технологій фізичного виховання школярів з порушенням зору в умовах навчально-реабілітаційного центру» є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, практичну та теоретичну значущість, відповідає вимогам, які затверджені наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019) та «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (п. 7, 9), а її автор Буховець Божена Олегівна заслуговує присудження ступеня доктора наук за спеціальністю 24.00.02 - Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор, завідувач кафедри
теорії спорту та фізичної культури
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Алла АЛЬОШИНА

